

hållande till kostnaderna på de olika länen fördelas, kan detta af Konungens Befallningshafvande vidare efter samma grund fördelas på de olika distrikten, hvarvid sådana städer, som icke kunna hänföras till centralpunkter för vägarnes tillvaro i deras närhet, skulle för de gator, som genomlöpa dem och kunna anses såsom en länk i den allmänna vägkedjan, och alla städer för på dem indelad väg, erhålla proportionerligt bidrag.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, får jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen för år 1874 anvisar 3 à 500,000 R:dr R:mt, att, till hjälp i vägunderhållet för vinter och sommar, af Kongl. Maj:t fördelas på de vägunderhållsskyldige i riket.

Stockholm den 30 Januari 1873.

C. E. Hjelm.

N:o 177.

Herr C. E. Hjelm: *Om beviljande af anslag att använda till vanvårdade barns och unga brottslingars förbättring.*

Under förra riksdagen väckte jag två motioner, med afseende på ny organisation af landets allmänna skolundervisning.

Deruti föreslog jag, att den allmänna skolans ändamål skulle blifva: att *»uppfostra ungdomen till sannt religiösa, sedliga, tänkande, kunniga, borgerligt gagnande samhällsmedlemmar, som älska sitt fädernesland och hafva sinne för husliga dygder».*

Jag erinrade dervid äfven om, att en skola, afpassad för detta mål, äfven skulle verka till förminskade kostnader för fångars underhåll och bevakning. Den gjorda framställningen afstyrktes i ett tillfälligt Utskott, och den för hela riket viktiga frågan uppsköts till en obestämd framtid.

Under det fjerdedels sekel, jag handledt barn och ungdom, har jag haft rikt tillfälle att erfara sanningen af den urgamla lärdomen, »att människan blifver i lifvet hvad hon göres till i ungdomen», allteftersom de inneboende böjelserna utbildas och få stadgas till godt eller ondt, till arbete och sparsamhet eller lättja och slöseri, ordning eller icke o. s. v.

Flertalet af *de* samhällets olycksbarn, som befolka våra fängelser och allmänna arbetsinrättningar, eller drifva sysslolösa omkring i riket, hafva till följd af dålig eller alldeles försummad uppfostran i hem och skola, skadligt umgänge eller allt för ensidig sysselsättning i ungdomen blifvit hvad de äro: en plåga för sig sjelfva och eu börda i samhället, i stället för nyttiga länkar i den stora samhällskedjan.

I de flesta fall rå de icke sjelfva för sin uselhet, utan, i stället för att brännmärkas såsom en oförbätterlig bottensats, böra de fast mera betraktas såsom lidande af en moralisk sjukdom, som det är samhällets pligt genom förbättrade skolor och vårdanstalter söka både förekomma och bota: samhället bör vårda sig om medlen dertill med all omsorg. En väl organiserad skolundervisning är, näst ett godt föräldrahem, det bästa, om arbetet äfven derjemte beaktas, men då icke utsigt är, kanske på lång tid, att få den förra så ordnad, att den, annat än undantagsvis, ersätter hemmen, der så är behöfligt, anser jag mig böra, till en mindre men mycket beaktansvärd del, ehuru i annan form, åter upptaga den viktiga frågan.

Den aldrig tröttnande människokärleken har väl äfven inom vårt land sökt återföra den moraliskt vilsekomna ungdomen till dygd och arbetsamhet, äfvensom att bereda de från fängelserna utkomna eller på arbetsinrättningarna intagna försvarslösa, tillfälle att sig genom sjelfverksamhet försörja; men denna prisvärda verksamhet har icke, såsom behovet påkallar och sakens stora betydelse manar till, kunnat utvidgas. Orsaken är att, utom arbetet, der äfven kräfvades rätt stora penningetillgångar, som icke varit till finnandes.

Utom det höga och sköna, nyttiga och goda deruti att kunna hämma och förebygga det onda, skulle staten äfven komma att hafva de penningeuppföringar, som kunde orsakas af att den understödde och uppmuntrade till en här berörd verksamhet, mångdubbelt besparade i en blifvande mindre fängvårdskostnad.

Man kan icke gerna hoppas eller fordra att den enskilda välgörenheten ensamt skall kunna lemna de stora penningebelopp, som erfordras för mot behovet svarande tillgångar. Saknaden af nödiga medel torde ock vara närmaste och egentliga orsaken till, att vi i denna väg stå så långt efter andra nationer, och det är först nu det blifvit ifrågasatt att i större omfång bilda någon förening för här berörda, särdeles ömmande angelägenhet. På det att den eller de, som grundligt behjerta

denna högvigtiga nationalangelägenhet icke må rygga tillbaka för att gripa det stora verket an genom saknad utsigt att erhålla åtminstone någon del af de behöfliga penningetillgångarne, har jag trott att Riksdagen bör ställa till Kongl. Maj:ts disposition en viss summa för ändamålet; och får alltså, på grund af det anförda, vördsamt föreslå:

att Riksdagen för en tid af tre år anvisar en summa af 10,000 R:dr årligen, att af Kongl. Maj:t användas till vanvårdade barns och unga brottingars förbättring och för från fängelserna utkomna samt för försvarslösa, till ändamål att bereda dem tillfälle att sig sjelfva försörja.

Stockholm den 30 Januari 1873.

C. E. Hjelm.

N:o 178.

Af Herr P. Olsson m. fl.: Om vissa ändringar i nu gällande kyrkomötesförrättning.

Då ett förändradt representationssätt för svenska Riksdagen skulle genomföras, blef det en oafvislig nödvändighet, så vida en gemensam kyrka och kyrklig bekän- nelse skulle bibehållas för vårt svenska samhälle, att åt denna kyrka förvara något inflytande på den kyrkliga lagstiftningen, enär presterskapets rätt, att inom den lagstiftande församlingen, i en bestämd proportion till Riksdagens öfriga medlemmar, föra kyrkans talan, långt ifrån att vara betryggad genom det nya representationssättet, tvärtom måste anses vara uppförd.